

B. MÜLLER

DADES INFORMATIVES
sobre la prelatura de
l'OPUS DEI

Oficina d'Informació de la prelatura de l'Opus Dei a Catalunya

Dades informatives sobre l'Opus Dei és una publicació periòdica de l'Oficina d'Informació de l'Opus Dei dirigida als professionals dels mitjans de comunicació. Ofereix una síntesi de la naturalesa, història i organització d'aquesta prelatura de l'Església catòlica.

No és un anuari o una guia, ni pretén reflectir de manera exhaustiva la vida de les persones que formen part de l'Opus Dei: seria difícil fer-ho en unes poques pàgines.

Si desitja ampliar aquesta informació a Internet:

www.opusdei.org: És la pàgina web de l'Opus Dei, amb informació actualitzada i servei de novetats. Es pot consultar en 21 idiomes.

www.romana.org: Romana és el butlletí oficial de la prelatura de l'Opus Dei. Té periodicitat semestral, amb edicions en italià, anglès i castellà i es distribueix per subscripció. La versió electrònica ofereix els continguts del butlletí i permet abonar-se a l'edició en paper.

www.josemariaescriva.info: Informació sobre el fundador de l'Opus Dei amb: biografia; mostres de devoció que sorgeixen arreu del món; relats de persones que li atribueixen algun favor o que li agreixen haver-los acostat a la fe cristiana; iniciatives inspirades en la seva predicació; etcètera.

www.escrivaobras.org: Totes les obres publicades de sant Josepmaria Escrivà. Camí, Solc, Forja, Amics de Déu, És Crist que passa... La pàgina web permet al visitant obrir una carpeta personal per emmagatzemar les citacions que desitgi.

B. MÜLLER (Suïssa, 1954)

Va estudiar Germanística i Història a la Universitat de Zuric i es va graduar amb una tesi doctoral sobre Teoria del Llenguatge. Després d'exercir com a redactor en un periòdic de la Suïssa alemanya, va ampliar la formació amb estudis de Filosofia i Teologia a Roma. Ordenat sacerdot el 1989, actualment resideix a Zuric.

Edita: OFICINA D'INFORMACIÓ DE LA PRELATURA DE L'OPUS DEI

TAULA

1. Descripció general de l'Opus Dei

- 1.1. Naturalesa i missió
- 1.2. Trets principals de l'esperit
- 1.3. Resum històric
- 1.4. El fundador: sant Josepmaria Escrivà
- 1.5. Monsenyor Álvaro del Portillo
- 1.6. Monsenyor Xavier Echevarría

2. Fidels de la prelatura de l'Opus Dei

- 2.1. Sacerdots i laics
- 2.2. Incorporació a la prelatura
- 2.3. Mitjans de formació
- 2.4. Actuació professional i pública
- 2.5. Algunes dades

3. La Societat Sacerdotal de la Santa Creu

4. Els cooperadors de l'Opus Dei

5. Iniciatives apostòliques.

- 5.1 Alguns exemples d'obres corporatives
- 5.2 Alguns exemples de labors personals

6. Organització de la prelatura de l'Opus Dei

- 6.1. Les prelatures personals
- 6.2. Normes per les quals es regeix la prelatura
- 6.3. Estructura de la prelatura de l'Opus Dei
- 6.4. Relacions amb les diòcesis
- 6.5. Aspectes econòmics

7. L'Opus Dei a Catalunya

8. Bibliografia

1. DESCRIPCIÓ GENERAL DE L'OPUS DEI

1.1. Naturalesa i missió

L'Opus Dei és una prelatura personal de l'Església catòlica¹. Va ser fundada a Madrid el 2 d'octubre de 1928 per sant Josepmaria Escrivà de Balaguer². En l'actualitat, formen part de la prelatura més de 85.000 persones dels cinc continents. La seu central –amb l'església prelatícia– és a Roma.

El concili Vaticà II va recordar³ que tots els batejats són cridats a seguir Jesucrist, a viure i donar a conèixer l'Evangelí. La finalitat de l'Opus Dei és contribuir a aquesta missió evangelitzadora de l'Església, promovent entre cristians de tota condició una vida plenament coherent amb la fe en les circumstàncies quotidianes de l'existència humana i especialment a través de la santificació de la feina.

Per arribar a aquest fi, la prelatura proporciona formació espiritual i atenció pastoral als seus fidels i també a moltes altres persones.

A través d'aquesta atenció pastoral es facilita practicar els ensenyaments de l'Evangelí, mitjançant l'exercici de les virtuts cristianes i la santificació de la feina⁴. Santificar la feina significa, per als fidels de la prelatura, treballar segons l'esperit de Jesucrist: realitzar acabadament la pròpia feina, per donar glòria a Déu i per servir els altres, i contribuir d'aquesta manera a santificar el món, fent present l'esperit de l'Evangelí en totes les activitats i realitats temporals.

L'activitat de l'Opus Dei es resumeix, per tant, en la formació dels fidels de la prelatura perquè desenvolupin –cadascun en el seu lloc propi dins l'Església i al món– una activitat apostòlica multiforme, recolzant la tasca evangelitzadora dels pastors i promovent al seu voltant d'ideal de la crida universal a la santedat. En conseqüència, la tasca que porten a terme els fidels de l'Opus Dei no es limita a un camp específic, com ara l'educació l'atenció a malalts o l'ajuda a discapacitats. Com el Catecisme de l'Església catòlica recorda⁵, tots els cristians, sigui quina sigui l'activitat secular a la qual es dediquin –i secular és la situació dels fidels laics de l'Opus Dei–, han de cooperar a solucionar cristianament els problemes de la societat i han de donar testimoni constant de la seva fe.

Per saber més: *-Fuentes para la historia del Opus Dei*, F. Requena i J. Sesé (Ariel, 2002); *Opus Dei, Un'indagine*, V. Messori (Milà, 1994).

1.2. Trets principals de l'esperit

¹ Veure 6.1. «Opus Dei» significa «Obra de Déu». El nom complet és Prelatura de la Santa Creu i Opus Dei. També es denomina, més abreujadament, Prelatura de l'Opus Dei o, senzillament, Opus Dei.

² Veure 1.4.

³ Cf. Constitució Lumen Gentium, nn. 32 i 33.

⁴ Estatuts de la Prelatura de l'Opus Dei, n. 2.

⁵ Cf. nn. 899 i 905.

L'Opus Dei, des de la seva fundació el 1928, difon el missatge de la crida a la santedat de tots els batejats, en el compliment del propi treball i de les obligacions personals de cadascú.

«L'esperit de l'Opus Dei té com característica essencial el fet de no treure ningú del seu lloc, sinó que porta cadascú a complir les tasques i deures del seu propi estat, de la seva missió en l'Església i en la societat civil, amb la major perfecció possible»⁶. L'Opus Dei, amb un esperit essencialment secular, serveix l'Església i la societat fomentant la santedat i el compromís apostòlic personal dels fidels cristians, ajudant-los a descobrir i assumir les exigències de la seva vocació baptismal en el lloc que cadascun ocupa al món.

Els fidels de l'Opus Dei són ciutadans comuns que no es distingeixen en res dels seus iguals: els altres ciutadans; amb tots conviuen i de tots aprenen.

Alguns trets de l'esperit de l'Opus Dei són els següents:

Filiació divina. El cristià és fill de Déu, en virtut del baptisme. Aquesta veritat bàsica del cristianisme ocupa un lloc fonamental en l'esperit de l'Opus Dei, com ensenya sant Josepmaria Escrivà: *«La filiació divina és el fonament de l'esperit de l'Opus Dei»⁷*. La formació que proporciona la prelatua, en conseqüència, tendeix a suscitar en els fidels cristians un viu sentit de la seva condició de fills de Déu i ajuda a comportar-se d'acord amb aquesta realitat: fomenta la confiança en la providència divina, la senzillesa en el tracte amb Déu, un sentit pregon de la dignitat de tot ésser humà i de la fraternitat entre els homes, un veritable amor cristià al món i a les realitats creades per Déu, la serenitat i l'optimisme.

Vida corrent. El cristià està cridat a buscar la santedat, és a dir, la identificació amb Jesucrist, a través de les circumstàncies de la seva vida i de les activitats que desenvolupa. En paraules del fundador de l'Opus Dei: *«La vida quotidiana pot ser santa i plena de Déu»; «el Senyor ens crida a santificar la tasca corrent, perquè aquí hi és també la perfecció cristiana»⁸*. Per tant, totes les virtuts són importants per al cristià: la fe, l'esperança i la caritat, recolzades en les virtuts humanes, com la generositat, la laboriositat, la justícia, la lleialtat, l'alegria, la sinceritat, etc. Amb l'exercici de les virtuts, el cristià es va configurant amb Jesucrist.

Altra conseqüència del valor santificador de la vida quotidiana és la transcendència de les petites coses que omplen l'existència d'un cristià corrent. *«La santedat "gran" rau a complir els "deures petits" de cada instant»⁹*, ensenyava el fundador de l'Opus Dei. Són coses petites, per exemple, els detalls de servei, de bona educació, de respecte als altres, d'ordre material, de puntualitat, etc.: quan es viuen per amor de Déu aquests detalls són importants per a la vida cristiana.

⁶ Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer, n. 16.

⁷ *Ibid.*, n. 148.

⁸ Camí, n. 817.

⁹ Camí, n. 817.

Entre les realitats quotidianes sobre les quals un cristià corrent ha d'edificar la seva santificació i a les quals ha de donar, per tant, una dimensió cristiana es compten –per a la majoria de les persones– el matrimoni i la família. *«El matrimoni no és, per a un cristià, una simple institució social, ni de bon tros un remei per a les debilitats humanes: és una autèntica vocació sobrenatural (...). Els casats són cridats a santificar el seu matrimoni i a santificar-se en aquesta unió (...). La vida familiar, les relacions conjugals, la cura i l'educació dels fills, l'esforç per treure econòmicament endavant la família i per assegurar-la i millorar-la, el tracte amb les altres persones que constitueixen la comunitat social, tot això són situacions humanes i corrents que els esposos cristians han de sobrenaturalitzar»*¹⁰.

Santificar la feina, santificar-se en la feina, santificar amb la feina. La santificació del treball quotidià és com la polleguera on es suporta la sencera vida espiritual del cristià corrent. Santificar el treball exigeix realitzar-lo amb la major perfecció humana possible (competència i honradesa professional) i amb perfecció cristiana (per amor a la voluntat de Déu i en servei dels homes).

Conforme a l'esperit de l'Opus Dei, qualsevol feina honrada, ja sigui important o humil als ulls dels homes, és ocasió de donar glòria a Déu i de servir els altres. *«Nosaltres som homes del carrer, cristians corrents, ficats en el torrent circulatori de la societat; i el Senyor ens vol sants, apostòlics, precisament enmig del nostre treball professional, és a dir, santificant-nos en aquesta tasca, santificant aquesta tasca i ajudant que els altres es santifiquen amb aquesta tasca»*¹¹.

Caritat i apostolat. Els fidels de l'Opus Dei s'esmercen a donar testimoniatge de la fe cristiana en ocasió de les activitats quotidianes i de la vida de relació. El seu apostolat es dirigeix a tots els homes sense cap distinció¹², i s'exerceix, primer, amb l'exemple personal, i després amb la paraula. L'afany de donar a conèixer el Crist, conseqüència directa de la caritat (és a dir, de l'amor a Déu sobre totes les coses i al proïsme com a un mateix), és inseparable del desig de contribuir a resoldre les necessitats materials i els problemes socials de l'entorn.

Amor a la llibertat. Els fidels de l'Opus Dei són ciutadans que gaudeixen dels mateixos drets i estan subjectes a les mateixes obligacions que els altres ciutadans, els seus iguals. En les actuacions professionals, familiars, polítiques, econòmiques, culturals, etc., obren amb llibertat i amb responsabilitat personal, sense involucrar l'Església o l'Opus Dei en les seves decisions i sense presentar-les com les úniques congruents amb la fe. Això implica respectar la llibertat i les opinions alienes.

Vida d'oració i de sacrifici. L'esperit de l'Opus Dei encoratja a conrear l'oració i la penitència, per sostenir l'esforç de santificar les ocupacions quotidianes. Per això, els fidels de la prelatua incorporen a la seva vida unes pràctiques assídues: oració, participació diària en la Santa Missa, confessió sacramental, lectura i meditació de l'Evangelí, etc. La devoció

¹⁰ És Crist que passa, n. 23.

¹¹ Amics de Déu, n. 120.

¹² Cf. Estatuts, n. 115.

a la Mare de Déu ocupa un lloc important en els seus cors. Per imitar Jesucrist, procuren adquirir l'esperit de penitència oferint sacrificis, especialment aquells que faciliten el compliment fidel del deure i fan la vida més agradable als altres, així com la renúncia a petites satisfaccions, el dejuni, l'almoïna, etc.

Unitat de vida. L'amistat amb Déu, les ocupacions quotidianes i l'empenta apostòlica personal del cristià han de fondre's i compenetrar-se en una «*unitat de vida senzilla i forta*»¹³, expressió habitual de sant Josepmaria que sintetitza la seva visió de l'existència cristiana.

«*La unitat de vida -ensenya sant Josepmaria- és una condició essencial, per als que intenten santificar-se enmig de les circumstàncies corrents de la feina, de les relacions familiars i socials*»¹⁴. Com explicava el fundador de l'Opus Dei, el cristià que treballa enmig del món no ha de «*dur com una doble vida: la vida interior, la vida de relació amb Déu, per una banda; i d'una altra, distinta i separada, la vida familiar, professional i social*»¹⁵. Per contra, «*hi ha una única vida, feta de carn i esperit, i és aquesta que ha de ser -en l'ànima i en el cos- santa i plena de Déu*»¹⁶.

Per saber més: *La santificación del trabajo*, J. L. Illanes (Palabra, 2001); *Santità e mondo*, DD.AA. (Libreria Editrice Vaticana, 1994).

Podeu trobar a www.opusdei.org les preguntes i respostes més freqüents (FAQ).

1.3. Resum històric

1928 . *2 d'octubre*: Sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, durant uns exercicis espirituals a Madrid (Espanya), funda per inspiració divina l'Opus Dei com un camí de santificació dirigit a tota classe de persones en el treball professional i en el compliment dels deures quotidians del cristià. El nom **Opus Dei** és una mica posterior: no va començar a usar-lo fins a començaments dels anys trenta, encara que des del primer moment en les seves anotacions i en les seves converses sobre el que li demanava el Senyor parlava de l'*Obra de Déu*.

1930 . *14 de febrer*: A Madrid, mentre celebra l'Eucaristia, Déu fa entendre a sant Josepmaria que l'Opus Dei és també per a les dones.

1933 . S'obre el primer centre de l'Opus Dei, l'acadèmia DYA, dirigida especialment a estudiants, on s'imparteixen classes de Dret i Arquitectura.

1934 . DYA es converteix en residència universitària. Des d'allí, el fundador i els primers fidels ofereixen formació cristiana i difonen el missatge de l'Opus Dei entre els joves. Part important d'aquesta tasca és la catequesi i l'atenció a pobres i malalts als barris extrems de Madrid. Josepmaria Escrivà informa sempre de la seva activitat al bisbe de Madrid, amb l'aprovació i benedicció del qual compta des del primer moment.

¹³ És Crist que passa, n. 10.

¹⁴ Amics de Déu, n. 165.

¹⁵ Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer, n. 114.

¹⁶ Ibid.

Es publica a Conca *Consideraciones espirituales*, precedent de Camí.

1936 . Guerra Civil Espanyola: es desferma la persecució religiosa i Josepmaria Escrivà es veu obligat a refugiar-se en diversos llocs. Les circumstàncies imposen suspendre momentàniament els projectes del fundador d'estendre la labor apostòlica de l'Opus Dei a altres països.

1939 . Josepmaria Escrivà torna a Madrid. Expansió de l'Opus Dei per altres ciutats de l'Estat (a Barcelona, el mes de desembre). El començament de la Segona Guerra Mundial impedeix el començament a l'estranger.

1941 . *19 de març*: El bisbe de Madrid concedeix la primera aprovació diocesana de l'Opus Dei.

1943 . *14 de febrer*: També durant la Missa, el Senyor fa veure a Josepmaria Escrivà una solució jurídica que permetrà l'ordenació de sacerdots de l'Opus Dei: la Societat Sacerdotal de la Santa Creu.

1944 . *25 de juny*: El bisbe de Madrid ordena els tres primers fidels de l'Opus Dei que accedeixen al sacerdoci: Álvaro del Portillo, José María Hernández de Garnica i José Luis Múzquiz.

1946 . Josepmaria Escrivà es trasllada a viure a Roma. Els anys següents viatja, des de Roma, arreu d'Europa, per preparar l'establiment de la tasca apostòlica de l'Opus Dei a diferents països.

1947 . *24 de febrer*: La Santa Seu atorga la primera aprovació pontificia.

1950 . *16 de juny*: Pius XII concedeix l'aprovació definitiva de l'Opus Dei. Aquesta aprovació permet que siguin admeses a l'Opus Dei persones casades i que s'adscriuïn a la Societat Sacerdotal de la Santa Creu sacerdots del clergat secular.

1952 . Creació a Pamplona de l'Estudi General de Navarra, que després es convertirà en la Universitat de Navarra¹⁷.

1957 . La Santa Seu confia a l'Opus Dei la prelatura de Yauyos, a Perú.

1965 . *21 de novembre*: Pau VI inaugura el Centre Elis, una iniciativa per a la formació professional de joves, situat a la perifèria de Roma, amb una parròquia confiada a l'Opus Dei per la Santa Seu.

1969 . Congrés General extraordinari de l'Opus Dei a Roma a fi d'estudiar la transformació en prelatura personal, figura jurídica prevista pel concili Vaticà II i que es mostrava adient al fenomen pastoral de l'Opus Dei.

¹⁷ Veure 5.

1970-75. El fundador de l'Opus Dei fa llargs viatges per Mèxic, la península Ibèrica, Amèrica del Sud i Guatemala, on a més té reunions de catequesi amb grups nombrosos d'homes i dones.

1975 . 26 de juny: Josepmaria Escrivà mor a Roma. En aquest moment pertanyen a l'Opus Dei unes 60.000 persones.

7 de juliol: Inauguració del santuari de la Mare de Déu de Torreciutat.

15 de setembre: Álvaro del Portillo és elegit per succeir el fundador de l'Opus Dei.

1982 . 28 de novembre: Joan Pau II erigeix l'Opus Dei en prelatura personal, i en nomena prelat Álvaro del Portillo.

1983 . 19 de març: Execució de la butlla d'erecció de l'Opus Dei en prelatura personal.

1991 . 6 de gener: Joan Pau II consagra bisbe Mons. del Portillo.

1992 . 17 de maig: Beatificació de Josepmaria Escrivà a la plaça de Sant Pere (Roma).

1994 . 23 de març: Mor a Roma Mons. Álvaro del Portillo, poques hores després de tornar d'una peregrinació a Terra Santa.

20 d'abril: Joan Pau II nomena prelat de l'Opus Dei Xavier Echevarría, confirmant l'elecció realitzada en el Congrés General electiu celebrat a Roma.

1995 . 6 de gener: Mons. Echevarría rep de Joan Pau II la consagració episcopal.

2002 . 6 d'octubre: Canonització de Josepmaria Escrivà a la plaça de Sant Pere (Roma).

Per a saber més: *Fuentes para la historia del Opus Dei*, F. Requena i J. Sesé (Ariel, 2002); *La fundación del Opus Dei*, J. F. Coverdale (Ariel, 2002).

Data de començament de la labor estable de l'Opus Dei a diversos països:

1945 Portugal

1946 Itàlia i Gran Bretanya

1947 França i Irlanda

1949 Mèxic i Estats Units

1950 Xile i Argentina

1951 Colòmbia i Veneçuela

1952 Alemanya

1953 Guatemala i Perú

1954 Equador

1956 Uruguai i Suïssa

1957 Brasil, Àustria i Canadà

1958 Japó, Kenya i El Salvador

1959 Costa Rica
1960 Holanda
1962 Paraguai
1963 Austràlia
1964 Filipines
1965 Bèlgica i Nigèria
1969 Puerto Rico
1978 Bolívia
1980 Congo, Costa d'Ivori i Hondures
1981 Hong-Kong
1982 Singapur i Trinitat-Tobago
1984 Suècia
1985 Taiwan
1987 Finlàndia
1988 Camerun i República Dominicana
1989 Macao, Nova Zelanda i Polònia
1990 Hongria i República Txeca
1992 Nicaragua
1993 Índia i Israel
1994 Lituània
1996 Estònia, Eslovàquia, Líban, Panamà i Uganda
1997 Kazakhstan
1998 Sud-àfrica
2003 Eslovènia i Croàcia
2004 Letònia
2007 Rússia

1.4. El fundador: sant Josepmaria Escrivà

Josepmaria Escrivà de Balaguer va néixer a Barbastre el 9 de gener de 1902. Els seus pares es deien José i Dolores. Va tenir cinc germans: Carmen (1899-1957), Santiago (1919-1994) i altres tres germanes menors que ell, que van morir quan eren petites. El matrimoni Escrivà va donar als fills una profunda educació cristiana.

El 1915 féu fallida el negoci del pare, comerciant de teixits, i la família va haver de traslladar-se a Logronyo, on el pare va trobar una feina. En aquesta ciutat, Josepmaria, després de veure unes petjades en la neu dels peus descalços d'un religiós, intueix que Déu desitja alguna cosa d'ell, encara que no sap exactament què és. Pensa que podrà descobrir-ho més fàcilment si es fa sacerdot, i comença a preparar-se primer a Logronyo i més tard al seminari de Saragossa. Seguint un consell del seu pare, estudiarà també la carrera civil de Dret a la Universitat de Saragossa, com a alumne lliure. José Escrivà pare mor el 1924, i Josepmaria queda com a cap de la família. Rep l'ordenació sacerdotal el 28 de març de 1925 i comença a exercir el ministeri en una parròquia rural i després a Saragossa.

El 1927 es trasllada a Madrid, amb permís del seu bisbe, per a obtenir el doctorat en Dret. Allí, el 2 d'octubre de 1928, Déu li fa veure la missió que des feia anys li estava inspirant, i funda l'Opus Dei. Des d'aquest dia treballa amb totes les seves forces en el

desenvolupament de la fundació que Déu li demana, al mateix temps que continua amb el ministeri pastoral que té encomanat en aquells anys, que li posa diàriament en contacte amb la malaltia i la pobresa en hospitals i barriades populars de Madrid.

En esclatar la Guerra Civil, el 1936, Josepmaria Escrivà es troba a Madrid. La persecució religiosa l'obliga a refugiar-se en diferents llocs. Exerceix el seu ministeri sacerdotal clandestinament, fins que assoleix sortir de Madrid. Després d'una travessia pels Pirineus via Andorra fins al sud de França, es trasllada a Burgos.

Quan acaba la guerra, el 1939, torna a Madrid. Els anys següents dirigeix nombrosos exercicis espirituals per a laics, per a preveres i per a religiosos. El mateix any 1939 acaba els seus estudis de doctorat en Dret.

El 1946 fixa la seva residència a Roma. Obté el doctorat en Teologia per la Universitat Lateranense. És nomenat consultor de dues congregacions vaticanes, membre honorari de l'Acadèmia Pontifícia de Teologia i prelat d'honor de Sa Santedat. Segueix amb atenció els preparatius i les sessions del concili Vaticà II (1962-1965), i manté un tracte intens amb molts dels pares conciliars. Des de Roma viatja en nombroses ocasions a diferents països d'Europa, per impulsar l'establiment i la consolidació del treball apostòlic de l'Opus Dei. Amb el mateix objecte, entre 1970 i 1975 fa llargs viatges per Mèxic, la península Ibèrica, Amèrica del Sud i Guatemala, on a més té reunions de catequesi amb grups nombrosos d'homes i dones.

Mor a Roma el 26 de juny de 1975. Milers de persones, entre elles molts bisbes de diferents països –en conjunt, un terç de l'episcopat mundial–, sol·liciten a la Santa Seu l'obertura de la seva causa de canonització.

El 17 de maig de 1992, Joan Pau II beatifica Josepmaria Escrivà. El proclama sant deu anys després, el 6 d'octubre de 2002, a la plaça de Sant Pere, a Roma, davant una gernació. «*Seguint les seves petjades*», va dir el Papa en l'homilia d'aquella cerimònia, «*difoneu en la societat, sense distinció de raça, classe, cultura o edat, la consciència que tots som cridats a la santedat*».

Per saber més: *El fundador del Opus Dei* (3 vols.), A. Vázquez de Prada (Rialp, 2003); *Josemaría Escrivá: un hombre, un camino y un mensaje*, J. M. Cejas (Grafite, 2000); *El hombre de Villa Tevere*, P. Urbano (Plaza & Janés, 1995); www.josemariaescriva.info

1.5. Monsenyor Álvaro del Portillo

Álvaro del Portillo, primer successor de Josepmaria Escrivà al capdavant de l'Opus Dei, va néixer a Madrid (Espanya) l'11 de març de 1914.

Pertanyia al Opus Dei des de 1935. Fou ordenat sacerdot el 25 de juny de 1944. Va formar part del Consell General de l'Opus Dei de 1940 a 1975. De 1940 a 1947 i de 1956 a 1975 en fou el secretari general. Era doctor enginyer de Camins. Va obtenir també doctorats en Filosofia i Lletres (secció d'Història) i en Dret Canònic.

Va ser consultor de diversos organismes de la Santa Seu. Va treballar en el concili Vaticà II, primer com president de la Comissió antepreparatoria per al laïcat i després com secretari de la Comissió sobre la disciplina del clergat i com consultor d'altres comissions. Els seus llibres *Fieles y laicos en la Iglesia* (1969) i *Escritos sobre el sacerdocio* (1970) són, en bona part, fruit d'aquesta experiència.

El 1975 fou elegit per succeir Josepmaria Escrivà. Quan va ser erigit l'Opus Dei com prelatura personal, el Sant Pare el nomenà prelat. El 1990 va ser designat bisbe per Joan Pau II, qui li va conferir l'ordenació episcopal el 6 de gener de 1991.

El 1985 va fundar a Roma el Centre Acadèmic Romà de la Santa Creu, embrió de l'actual Universitat Pontifícia de la Santa Creu.

Durant els dinou anys al capdavant de l'Opus Dei, la tasca de la prelatura s'estengué a vint països nous.

Va morir a Roma el 23 de març de 1994. El papa Joan Pau II va acudir aquest mateix dia a pregar davant les despulles. És oberta la seva causa de beatificació i canonització.

Per saber més: *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, S. Bernal (Rialp, 1996)

Algunes publicacions de Mons. del Portillo: *Entrevista sobre el fundador de l'Opus Dei*, Drac (1993); *Escritos sobre el sacerdocio*, (Palabra, 1990); *Fieles y Laicos en la Iglesia*, (Eunsa, 1969).

1.6. Monsenyor Xavier Echevarría

L'actual prelat de l'Opus Dei va néixer a Madrid (Espanya) el 14 de juny de 1932.

És doctor en Dret Civil i en Dret Canònic. Va ser ordenat sacerdot el 7 d'agost de 1955. Va col·laborar estretament amb sant Josepmaria Escrivà, de qui fou secretari des de 1953 fins a la seva mort, el 1975. Membre del Consell General de l'Opus Dei des de 1966.

El 1975, quan Álvaro del Portillo va succeir sant Josepmaria al capdavant de l'Opus Dei, va ser nomenat secretari general, càrrec que fins aquell moment havia exercit Álvaro del Portillo. El 1982, amb l'erecció de l'Opus Dei en prelatura personal, passà a ser-ne el vicari general.

Després de la seva elecció i nomenament per Joan Pau II com prelat de l'Opus Dei el 20 d'abril de 1994, va rebre de mans del mateix Papa l'ordenació episcopal el 6 de gener de 1995, a la basílica de Sant Pere.

Algunes publicacions de Mons. Echevarría: *Eucaristia i vida cristiana* (Albada, 2005); *Getsemani* (Planeta, 2005); *Itinerarios de vida cristiana*, (Planeta, 2001); *Para servir a la Iglesia*, (Rialp, 2001); *Memoria del Beato Josemaría*, (Rialp, 2000).

2. FIDELS DE LA PRELATURA

2.1 Sacerdots i laics

L'Opus Dei està constituït per un prelat, per un clergat propi i per laics, tant dones com homes.

Qui sol·licita incorporar-se a l'Opus Dei ho fa mogut per una crida divina, que és una determinació específica de la vocació cristiana rebuda amb el baptisme i que porta a cercar la santedat i a participar en la missió de l'Església segons l'esperit que el Senyor va inspirar a sant Josepmaria.

La majoria dels fidels de l'Opus Dei són supernumeraris: es tracta d'homes o dones en general casats, per als qui la santificació dels deures familiars forma part primordial de la seva vida cristiana. Els supernumeraris constitueixen actualment al voltant del 70 % del total de fidels de l'Opus Dei.

A l'Opus Dei no hi ha categories diferents de fidels, sinó un únic i idèntic fenomen vocacional pel qual tots els fidels de la Prelatura són i se senten en igual grau membres d'una mateixa porció del Poble de Déu. Existeixen simplement formes diverses de viure una mateixa vocació cristiana segons les circumstàncies personals de cadascun: solters o casats, sans o malalts, etc.

Els altres fidels de la Prelatura són homes o dones que es comprometen a viure el celibat, per motius apostòlics. Alguns viuen amb les seves famílies, o on els resulti més convenient per raons professionals: són els agregats de la Prelatura. A uns altres, les circumstàncies els permeten romandre plenament disponibles per atendre les tasques apostòliques i la formació dels altres fidels de la Prelatura: són els numeraris, que normalment poden viure en centres de l'Opus Dei. Les numeràries auxiliars es dediquen principalment, com activitat professional habitual, a l'atenció de les feines domèstiques dels centres de la Prelatura.

El clergat de la Prelatura prové dels laics de l'Opus Dei: numeraris i agregats que, disposats lliurement a ser sacerdots i després d'anys de pertinença a la Prelatura i d'haver fet els estudis previs al sacerdoci, són convidats pel prelat a rebre les ordes sagrades. El seu ministeri pastoral es desenvolupa principalment al servei dels fidels de la Prelatura i de les activitats apostòliques promogudes per ells. Això no lleva que la gran majoria d'ells serveixi la diòcesi local no només amb el ministeri pastoral específic en la Prelatura sinó també, per exemple, amb l'exercici del sagrament de la penitència en parròquies, o amb l'atenció de capellanies universitàries, o d'hospitals, o bé amb algun treball a la cúria diocesana¹⁸.

Una característica de la fisonomia de l'Opus Dei és l'ambient de família cristiana. Aquest to familiar és present en totes les activitats que organitza la Prelatura. Es materialitza també en l'escalf de llar dels centres, en la senzillesa i confiança en el tracte, i en les actituds de servei, comprensió i delicadesa en la vida quotidiana que hom mira de viure sempre.

¹⁸ Veure 6.4.

Per saber més: Discurs de S. S. Joan Pau II en l'audiència als fidels de la Prelatura reunits en una Jornada de reflexió sobre la Novo Millennio Ineunte, el 17 de març de 2001 (*Romana, butlletí de la prelatura de la Santa Creu i Opus Dei*. N° 32, gener-juny 2001).

2.2 Incorporació a la Prelatura

Per esdevenir fidel de l'Opus Dei es requereix sol·licitar-ho lliurement, amb la convicció personal, com ja s'ha dit, d'haver rebut aquesta vocació divina; i que les autoritats de la Prelatura admetin la petició.

La sol·licitud es fa per escrit, i l'admissió es concedeix al cap de sis mesos, com a mínim. Després d'un període d'un any més, pel cap baix, l'interessat pot incorporar-se temporalment a la prelatura per mitjà d'una declaració formal de caràcter contractual, renovable anualment. Al menys cinc anys després, s'hi pot incorporar definitivament¹⁹.

D'acord amb el Dret Canònic, ningú s'incorpora jurídicament a l'Opus Dei si no és major d'edat (18 anys o més).

La incorporació a l'Opus Dei suposa, per part de la Prelatura, el compromís de proporcionar a l'interessat una assídua formació en la fe catòlica i en l'esperit de l'Opus Dei²⁰; així com la necessària atenció pastoral per mitjà de sacerdots de la Prelatura. Per part de l'interessat, es compromet a romandre dins la jurisdicció del prelat pel que fa als fins de la Prelatura, i de respectar les normes per les quals aquesta es regeix²¹.

En suma, els fidels de la Prelatura es comprometen a procurar santificar-se i fer apostolat segons l'esperit de l'Opus Dei. Això implica, principalment, conrear la vida espiritual mitjançant l'oració, el sacrifici i la recepció dels sagraments; acudir als mitjans que la Prelatura proporciona per adquirir una formació intensa i permanent en la doctrina de l'Església i l'esperit de l'Opus Dei; participar en la tasca evangelitzadora de la Prelatura, en la mesura de les possibilitats de cadascú.

La sortida de la Prelatura comporta la cessació dels drets i deures mutus²².

2.3. Mitjans de formació

La Prelatura proporciona als seus fidels una formació contínua, a través d'uns mitjans concrets, compatibles amb el compliment normal dels deures familiars, professionals i socials de cadascú.

Els mitjans de formació de la Prelatura faciliten als seus fidels la possibilitat d'adquirir una profunda i sòlida pietat de fills de Déu que porta a cercar la identificació amb el Crist, un

¹⁹ Cf. Estatuts, nn. 17-25.

²⁰ Veure 1.2.

²¹ Cf. Estatuts, n. 27.

²² Cf. Estatuts, n. 33.

coneixement profund de la fe i la moral catòliques i, d'acord amb la seva vocació, una progressiva familiaritat amb l'esperit de l'Opus Dei.

Els fidels de la Prelatura assisteixen a classes setmanals, també anomenades cercles, sobre temes doctrinals i ascètics. El recés mensual consisteix a dedicar algunes hores, un dia al mes, a l'oració personal i a la reflexió sobre temes de vida cristiana. A més, un cop a l'any els fidels de la Prelatura assisteixen a un recés que sol durar entre tres i cinc dies.

Hom facilita mitjans de formació anàlegs als cooperadors²³, als joves que participen en la labor apostòlica de la Prelatura i a qualsevol persona que desitgi rebre'ls.

La formació s'imparteix –per separat a homes i dones– en els centres de l'Opus Dei i en altres llocs que resultin apropiats. Per exemple, un cercle es pot tenir en el domicili d'alguna de les persones que hi assisteixen; un recés, en una església que el rector permeti usar durant unes hores, etc.

2.4. Actuació professional i pública

Incorporar-se a la prelatura de l'Opus Dei no suposa cap canvi d'estatut personal: romanen idèntics els drets i deures que hom té com a membre de la societat civil i de l'Església. «*Els laics incorporats a la Prelatura no modifiquen la seva pròpia condició personal, teològica o canònica, de comuns fidels laics, i així es comporten en tota la seva actuació*»²⁴. En virtut del caràcter exclusivament espiritual de la seva missió, la Prelatura no intervé en les qüestions temporals que els seus fidels han d'afrontar. Cadascun d'ells obra amb completa llibertat i responsabilitat personals. L'Opus Dei no fa seves les decisions dels seus fidels. Els Estatuts assenyalen que, en referència a l'actuació professional i a les doctrines socials, polítiques, etc., cadascun dels fidels de la Prelatura, dintre dels límits de la doctrina catòlica sobre fe i costums, té la mateixa plena llibertat que els altres ciutadans catòlics. Les autoritats de la Prelatura han d'abstenir-se totalment fins i tot de donar consells en aquestes matèries²⁵.

2.5. Algunes dades

Formen part de la Prelatura més de 85.000 persones, de les quals al voltant de 1.900 són sacerdots. Del total de fidels, aproximadament un 55% són dones i un 45% són homes.

Per saber més: *Anuari Pontifici*, (Libreria Editrice Vaticana, 2005)

²³ Veure cap. 4.

²⁴ Congregació per als Bisbes, Declaració del 23-VIII-1982, a *L'Osservatore Romano*, 28-XI-1982, i a *Acta Apostolicae Sedis* 75, 1983, 464-468.

²⁵ Cf. Estatuts, n. 88.3.

3 . LA SOCIETAT SACERDOTAL DE LA SANTA CREU

La Societat Sacerdotal de la Santa Creu és una associació de clergues intrínsecament unida a l'Opus Dei²⁶. La formen els clergues de la Prelatura –que en són socis nats²⁷– i altres preveres i diaques diocesans. El prelat de l'Opus Dei n'és el president.

Els clergues diocesans que s'adscriuen a l'associació cerquen ajuda espiritual per arribar a la santedat en l'exercici del ministeri, segons la ascètica pròpia de l'Opus Dei. L'adscripció a la Societat Sacerdotal de la Santa Creu no comporta la incorporació al presbiteri de la Prelatura: cadascun continua incardinat a la pròpia diòcesi i depèn només del seu bisbe, i només a ell dóna explicacions de la seva labor pastoral.

Com en el cas de la incorporació de fidels laics a la prelatura de l'Opus Dei, perquè un sacerdot sigui admès en la Societat Sacerdotal de la Santa Creu ha de tenir consciència d'haver rebut una crida de Déu a cercar la santedat segons l'esperit de l'Opus Dei. Això comporta algunes condicions: amor a la diòcesi i unió amb tots els membres del presbiteri diocesà; obediència i veneració al propi bisbe; pietat, estudi de la ciència sagrada, zel per les ànimes i esperit de sacrifici; esforç a promoure vocacions; afany per complir amb la màxima perfecció els encàrrecs ministerials²⁸.

L'ajuda espiritual que proporciona l'Associació es dirigeix a estimular en els socis la fidelitat en l'acompliment dels deures sacerdotals, així com a fomentar la unió de cadascun amb el propi bisbe i la fraternitat amb els altres sacerdots. L'autoritat de l'Església, en diferents documents, per exemple en alguns textos del concili Vaticà II²⁹ i en el Codi de Dret Canònic³⁰, ha recomanat aquest tipus d'associacions sacerdotals.

Els mitjans de formació específics que reben els sacerdots diocesans de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu són anàlegs als que reben els fidels laics de la Prelatura: classes doctrinals o ascètiques, recessos mensuals, etc.³¹ A més, cadascun es procura personalment els mitjans comuns de formació prescrits per als sacerdots pel dret de l'Església i els manats o recomanats pel propi bisbe.

Les activitats espirituals i formatives dels socis de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu no interfereixen amb el ministeri confiat pel seu bisbe. La coordinació d'aquestes activitats competeix al director espiritual de la prelatura de l'Opus Dei, que no es compta entre els càrrecs de govern en la Prelatura.

²⁶ Cf. Estatuts, nn. 57-78.

²⁷ Veure 2.1.

²⁸ Cf. Estatuts, nn. 59 §1 i 61.

²⁹ "Cal tenir també en molta estima i afavorir diligentment les associacions que, amb estatuts reconeguts per la competent autoritat eclesiàstica, per una ordenació apta i convenientment aprovada de la vida i per l'ajuda fraterna, pretenen servir a tot l'orde dels preveres" (Concili Vaticà II, Decret Presbyterorum ordinis, n. 8).

³⁰ Cf. ca. 278.

³¹ Veure 2.3.

A la Societat Sacerdotal de la Santa Creu pertanyen, a més dels sacerdots de la Prelatura, uns dos mil preveres, i també alguns diaques, incardinats en diferents diòcesis d'arreu del món.

Per saber més: *La Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz*, José Antonio Abad Ibáñez (Palabra, 2005); *Sacerdotes en el Opus Dei*, L.F.Mateo-Seco i R. Rodríguez-Ocaña (Eunsa, 1994).

4. ELS COOPERADORS DE L'OPUS DEI

Els cooperadors de l'Opus Dei són homes i dones que, sense estar incorporats a la Prelatura, ajuden en la realització d'activitats educatives, assistencials, de promoció cultural i social, etc., al costat dels fidels de la Prelatura.

Els cooperadors poden col·laborar en aquestes iniciatives principalment amb l'oració, i també amb el seu treball o amb l'ajuda econòmica. Reben els béns espirituals concedits per l'Església als qui col·laboren amb l'Opus Dei: indulgències que els cooperadors poden obtenir en unes determinades dates de l'any, observant les condicions establertes per l'Església i sempre que renovin, per devoció, les seves obligacions com cooperadors. De la prelatura de l'Opus Dei reben, endemés, l'ajuda espiritual de l'oració de tots els fidels i la possibilitat de participar, si ho desitgen, en mitjans de formació: recessos, cercles, etc.³²

Per ser cooperador no cal pas una vocació específica. En general, els cooperadors provenen de companys de feina, parents i amics dels fidels de l'Opus Dei, o bé tenen devoció a sant Josepmaria, o participen en els apostolats de la Prelatura, o s'interessen per la tasca de promoció humana i social que es realitza a través de les iniciatives apostòliques dels fidels de l'Opus Dei. El vicari del prelat a cada país nomena cooperador o cooperadora la persona que ho desitgi, a proposta d'un fidel de l'Opus Dei.

Entre els cooperadors de l'Opus Dei hi ha persones no catòliques i no cristianes: luterans, jueus, musulmans, budistes, etc., i també homes i dones no creients o que no professen cap religió. Els uneix el desig de participar i col·laborar en les iniciatives en benefici de la societat, obertes a tots, que promouen els fidels de la Prelatura juntament amb altres ciutadans.

Els cooperadors que participen en els mitjans de formació que proporciona la Prelatura de l'Opus Dei hi troben una ajuda per aprofundir en la seva vida espiritual i donar un testimoniatge conseqüent de la seva vocació cristiana. Aquesta formació els facilita créixer l'oració, els sagraments, la devoció mariana, etc. Una característica peculiar de la formació que imparteix l'Obra és l'amor amb obres al Papa i als bisbes.

Moltes persones descobreixen la possibilitat de dur a la pràctica i difondre, en els ambients on es desenvolupa la seva vida de cristians corrents, un dels trets fonamentals de l'esperit que anima l'Opus Dei: la santificació de la feina professional i dels deures familiars i socials.

També les comunitats religioses poden ser nomenades cooperadores de l'Opus Dei. Aquestes comunitats –alguns centenars, actualment– cooperen amb la seva oració diària per la tasca de la Prelatura.

Per saber més: *Butlletí de l'Associació de Cooperadors de la Prelatura de l'Opus Dei a Espanya*.
www.asociacioncooperadoresopusdei.org.

³² Veure 2.3.

5. INICIATIVES APOSTÒLIQUES

A . «*L'activitat principal de l'Opus Dei consisteix a donar als seus fidels, i a les persones que ho desitgin, els mitjans espirituals necessaris per viure com bons cristians enmig del món*», explicava el fundador³³. Amb aquesta formació, cadascú exercirà individualment la seva acció apostòlica, sent al seu voltant testimoni de Jesucrist. «*La caritat exigeix que es visqui la justícia, la solidaritat, la responsabilitat familiar i social, la pobresa, l'alegria, la castedat, l'amistat...*»³⁴. Aquesta tasca personal és sempre l'apostolat més important de l'Opus Dei. Es tracta d'un apostolat de testimoniatge i d'ajuda concreta i eficaç enmig del treball diari i de les circumstàncies habituals de la vida de cadascú: un apostolat personal que uneix la paraula a l'exemple.

Importància especial revesteix, per als fidels de l'Opus Dei, la tasca apostòlica amb els joves, tant estudiants com treballadors, i hi esmercen, cadascun en la mesura de les seves possibilitats, una bona part del temps i de les energies. La formació que procuren donar a la joventut posa l'accent en el creixement de la vida espiritual i de les virtuts humanes, en el treball i el servei als altres, i tendeix a afavorir el desenvolupament de la personalitat de cadascun.

B. A més, i a banda d'alguna institució de caràcter eclesiàstic confiada a la Prelatura o promoguda per aquesta, com és el cas de la Universitat Pontifícia de la Santa Creu a Roma, els fidels de la Prelatura i els cooperadors tiren endavant arreu del món –juntament amb moltes altres persones, catòliques i no catòliques– labors educatives, assistencials, culturals, que tenen caràcter civil i una marcada finalitat de servei: escoles, hospitals, universitats, centres de formació professional, etc. Els fidels de l'Opus Dei promouen activitats que responguin a les necessitats reals del seu país o ambient, i les sostenen després, també econòmicament, amb plena responsabilitat. «*Déu ens crida també a través dels grans problemes, conflictes i tasques que defineixen cada època històrica, atraient esforços i il·lusions de gran part de la humanitat. Es comprèn molt bé la impaciència, l'angoixa els desitjos inquietos dels qui, amb una ànima naturalment cristiana, no es resignen davant de la injustícia*»³⁵.

La Prelatura, mitjançant acords amb els promotors o a través de la fórmula que estableixin els estatuts de la pròpia entitat, pot ocupar-se de la vivificació cristiana d'aquestes iniciatives d'interès social, proporcionant orientació doctrinal i atenció sacerdotal, sempre amb ple respecte a la llibertat de les consciències i sense cap discriminació per motiu de raça, religió o condició social. Si mes no, cal que siguin iniciatives d'inequívoc interès social: la Prelatura no s'ocupa d'activitats amb ànim de lucre, d'empreses comercials, polítiques, etc.

En conseqüència, els acords que aquestes entitats subscriuen amb la Prelatura no modifiquen en absolut la naturalesa civil de l'entitat interessada. És a dir, la responsabilitat

³³ Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer, n. 27.

³⁴ *Ibid.*, n. 62.

³⁵ És Crist que passa, 110-111.

plena de la gestió i la direcció correspon sempre als seus promotors, que seran persones o entitats civils, i no a l'Opus Dei.

La prelatura de l'Opus Dei pot establir diversos tipus d'acords:

a) En les obres d'apostolat corporatiu, l'Opus Dei garanteix moralment l'orientació cristiana de l'activitat que es desenvolupa.

b) En altres casos, l'Opus Dei presta ajuda espiritual en major o menor mesura, sense que la Prelatura assumeixi oficialment la garantia moral de la labor formativa que en aquestes iniciatives s'imparteix. Aquesta ajuda espiritual pot revestir formes molt variades: atenció sacerdotal, classes de religió, etc.

La primera d'aquestes iniciatives d'interès social que va obrir-se a Catalunya és el Col·legi Major Monterols (www.monterols.es), de Barcelona (Sant Gervasi), inaugurat l'any 1949 per oferir un lloc d'estudi, formació i allotjaments a estudiants universitaris. El 1953 es posà en marxa l'Escola Esportiva Brafa (www.brafa.org) primer a Hostafrancs i ara a Nou Barris, Barcelona. L'església de Santa Maria de Montalegre (www.montalegre.org) (Barcelona, Ciutat Vella), l'Institut d'Estudis Superiors de l'Empresa (www.iese.edu) (Barcelona, Les Corts) de la Universitat de Navarra, els col·legis Pineda (www.pineda.es) i Xaloc (www.xaloc.org) (L'Hospitalet de Llobregat), el col·legi Bell-lloc del Pla (www.bell-lloc.org) (Girona), el col·legi Viaró (www.viaro.org) (Sant Cugat del Vallès), el Col·legi Major Bonaigua (Barcelona, Les Corts) o el Club Juvenil Ciurana (Tarragona), són algunes de les iniciatives l'atenció pastoral de les quals ha estat confiada, des d'aleshores ençà, a la prelatura.

Entre els més recents figuren Braval (www.braval.org) i Terral (www.terral.ws) (Barcelona, Ciutat Vella), dos centres de l'ONG Iniciatives de Solidaritat i Promoció creats per donar resposta al gran repte de la immigració, i que es proposen -mitjançant el voluntariat- promoure la cohesió social, lluitar contra la marginació i facilitar la incorporació dels immigrants a la nostra societat. Els beneficiaris dels programes, principalment nois i noies del barri del Raval, provenen de més de vint països.

Alguns exemples d'altres països:

- Universitat de Navarra (www.unav.es), fundada a Pamplona el 1952. Compta actualment amb vint facultats. Al campus de Pamplona es troba també la Clínica Universitària. Altres institucions d'ensenyament superior promogudes per fidels de l'Opus Dei en col·laboració amb altres persones són la Universitat de Piura (www.udep.edu.pe), a Perú, la Universitat de La Sabana (www.unisabana.edu.co), a Colòmbia, i la University of Àsia and the Pacific (www.uap.edu.ph), a Filipines, etc.

- Monkole, a Kinshasa, és un hospital que atén anualment milers de persones que es troben en situació d'extrema necessitat. Compta amb dues extensions als afores de la capital (Eliba i Kimbondo) per a l'assistència mèdica en règim ambulatori. A més, l'Institut Superior de Ciències de la Infermeria, annex a Monkole, prepara joves congolese per a l'exercici de la professió sanitària.

- Punlaan, a Manila, és una escola professional especialitzada en el sector d'hostaleria i turisme. La seva fórmula educativa inclou el contacte directe de les alumnes amb les empreses (hotels, restaurants, etc.). En els últims anys, gràcies a aquest sistema, el 100% de les joves que han cursat el programa de Punlaan ha accedit a continuació a un lloc de treball.

- Midtown Sports and Cultural Center, a Chicago. Situat en una zona multiracial, amb molts joves, Midtown ofereix programes de formació acadèmica, humana, espiritual i esportiva per suplir els desavantatges de l'entorn social. D'aquesta forma, el 95% dels alumnes acaba l'ensenyament secundari i el 60% ingressa a la universitat, una proporció molt superior a la registrada entre els joves de la zona.

- Toshi, a l'oest de la ciutat de Mèxic, és a una regió rural habitada per indígenes de les ètnies otomí i mazahua. Entre altres activitats, s'hi imparteix el batxillerat administratiu, que obre a les dones de la zona l'accés a llocs en la funció pública i en les empreses de les ciutats pròximes.

Així explicava el Fundador aquestes iniciatives: “Residències d'estudiants, Cases de recessos, la Universitat de Navarra, Centres de formació per a obrers i camperols, Instituts tècnics, Col·legis, Escoles de formació per a la dona, etcètera. Aquestes obres han estat i són indubtablement focus d'irradiació de l'esperit cristià que, promoguts per laics, dirigits com un treball professional per ciutadans laics, iguals als seus companys que exerciten la mateixa tasca o ofici i oberts a persones de tota classe i condició, han sensibilitzat amplis estrats de la societat sobre la necessitat de donar una resposta cristiana a les qüestions que els planteja l'exercici de la seva professió o ocupació”.

Per saber més: *Xaloc. Gent de l'Opus Dei a l'Hospitalet de Llobregat*, D. Arasa (Ed. Albada, 1997)

6. ORGANITZACIÓ DE LA PRELATURA DE L'OPUS DEI

6.1. Les prelatures personals

A. Origen:

En el dret de l'Església catòlica, la figura jurídica denominada prelatura personal va ser prevista pel concili Vaticà II.

El decret conciliar *Presbyterorum ordinis* (7-XII-1965), n. 10, va establir que per a «*la realització de tasques pastorals peculiars en favor de diferents grups socials en determinades regions o nacions, o fins i tot en tot el món*», es podrien constituir en el futur, entre altres institucions, «*peculiaris diòcesis o prelatures personals*».

El Concili es proposava de perfilar una nova figura jurídica que, caracteritzada per la flexibilitat, pogués contribuir a la difusió efectiva del missatge i de la vivència cristianes: l'organització de l'Església responia així a les exigències de la seva missió, que s'insereix en la història dels homes.

El Dret Canònic preveu que cadascuna de les prelatures personals es reguli pel dret general de l'Església i pels seus propis estatuts.

B. Concepte:

La majoria de les circumscripcions eclesiàstiques existents són territorials: s'organitzen sobre la base de la vinculació dels fidels amb un determinat territori pel domicili. És el cas típic de les diòcesis. Altres vegades, tanmateix, la determinació dels fidels d'una circumscripció eclesiàstica no s'estableix sobre la base del domicili sinó en virtut d'altres criteris, com poden ser la professió, el ritu, la condició d'emigrants, una convenció establerta amb l'entitat jurisdiccional, etc. És el cas, per exemple, dels ordinariats militars i de les prelatures personals.

Les prelatures personals –afavorides pel concili Vaticà II, com suara s'ha dit– són entitats al capdavant de les quals hi ha un Pastor (un prelat, que pot ser bisbe, que és nomenat pel Papa i que governa la prelatura amb potestat de règim o jurisdicció); al costat del prelat hi ha un presbiteri, compost de sacerdots seculars; i els fidels laics, homes i dones.

Les prelatures personals són, per tant, institucions pertanyents a l'estructura jeràrquica de l'Església, és a dir, són una de les formes d'autoorganització que l'Església es dona amb vista a la consecució dels fins per als quals el Crist va fundar-la, amb la característica que els seus fidels continuen pertanyent també a les esglésies locals o diòcesis on tenen el domicili.

Pels trets assenyalats, entre uns altres, les prelatures personals es diferencien clarament dels instituts religiosos i de vida consagrada en general; i dels moviments i associacions de fidels.

C. Desenvolupament històric:

El 6 d'agost de 1966, amb el «motu proprio» *Ecclesiae sanctae*, Pau VI va fer executiva la iniciativa del Concili que preveia la creació de prelatures personals. En aquest document es concretava la possibilitat que els laics es vinculessin a les prelatures personals que s'erigissin en el futur mitjançant un pacte bilateral entre el fidel laic i la prelatura.

Un any després, el 15 d'agost de 1967, Pau VI, en la constitució apostòlica *Regimini Ecclesiae universae* (n. 49.1), va determinar que les prelatures personals dependrien de la Congregació dels Bisbes i serien erigides pel Pontífex Romà un cop escoltat el parer de les conferències episcopals interessades.

L'art. 80 de la constitució *Pastor Bonus* de 1988 va ratificar allò establert en *la Regimini Ecclesiae universae*.

D. La prelatura personal de l'Opus Dei:

L'Opus Dei era ja una unitat orgànica composta per laics i sacerdots que cooperen en una tasca pastoral i apostòlica d'àmbit internacional. Aquesta tasca cristiana consisteix, concretament, a difondre l'ideal de santedat enmig del món, en el treball professional i en les circumstàncies corrents de cadascú.

Pau VI i els successius pontífexs romans van determinar que s'estudiés la possibilitat de donar a l'Opus Dei una configuració jurídica adequada a la seva naturalesa, configuració que, a la llum dels documents conciliars, havia de ser la de prelatura personal. El 1969 van començar els treballs per realitzar aquesta adequació, amb intervenció tant de la Santa Seu com de l'Opus Dei.

Aquests treballs van concloure el 1981. A continuació, la Santa Seu va remetre un informe als més de dos mil bisbes de les diòcesis on era present l'Opus Dei, perquè fessin arribar les seves observacions.

Un cop fet aquest pas, l'Opus Dei va ser erigit per Joan Pau II en prelatura personal d'àmbit internacional, mitjançant la constitució apostòlica *Ut sit* del 28 de novembre de 1982, que va ser executada el 19 de març de 1983. Amb aquest document el Papa va promulgar els Estatuts, que són la llei particular pontificia de la prelatura de l'Opus Dei. Aquests estatuts són els preparats pel fundador anys enrere, amb els canvis imprescindibles per a adaptar-los a la nova legislació.

6.2. Normes per les quals es regeix la Prelatura

La prelatura personal de l'Opus Dei es regeix per les normes del dret general de l'Església, per la constitució apostòlica *Ut sit* i pels seus propis Estatuts o Codi de dret particular de l'Opus Dei.

El Codi de Dret Canònic de 1983 conté les normes bàsiques de la figura de la prelatura personal (cànons 294-297).

Els sacerdots que formen el presbiteri de la prelatura depenen plenament del prelat, que els indica les seves tasques pastorals, les quals realitzen en estreta unió amb la pastoral diocesana³⁶. La prelatura se'n responsabilitza del sosteniment econòmic.

Els fidels laics depenen igualment del prelat en tot allò que es refereix a la missió específica de la prelatura³⁷. Estan subjectes a les autoritats civils de la mateixa manera que els altres ciutadans, i a les altres autoritats eclesiàstiques de la mateixa manera que els altres catòlics seglars³⁸.

6.3. Estructura de la prelatura personal de l'Opus Dei

El prelat –i, en el seu lloc, els seus vicaris– exerceix la jurisdicció a l'Opus Dei: és l'ordinari propi de la Prelatura. Nogensmenys, el govern de la Prelatura és col·legial: el prelat i els seus vicaris ocupen sempre els seus càrrecs amb la cooperació dels corresponents consells, formats majoritàriament per laics.

En el govern de l'Opus Dei, el prelat compta amb la col·laboració d'un consell de dones, l'Assessoria Central; i d'un altre d'homes, el Consell General. Ambdós tenen la seu a Roma.

Els congressos generals de la Prelatura se celebren ordinàriament cada vuit anys, amb participació de fidels procedents dels diferents països on l'Opus Dei és present³⁹. En aquests congressos s'estudia la tasca apostòlica de la Prelatura i es proposen al prelat les línies per a la seva futura activitat pastoral. El prelat procedeix en el congrés a la renovació dels consells.

Quan cal nomenar nou prelat, es convoca un congrés general electiu. El prelat és triat –segons les normes del dret universal i particular– entre els components del presbiteri de la Prelatura que reuneixen certes condicions d'edat, antiguitat, experiència sacerdotal i d'altres⁴⁰. La seva elecció ha de ser confirmada pel Papa⁴¹, que d'aquesta manera confereix l'ofici de prelat⁴². Actualment, el prelat de l'Opus Dei és el bisbe Xavier Echevarría.

La prelatura es distribueix en àrees o territoris anomenats regions. Al capdavant de cada regió –l'àmbit de la qual pot o no coincidir amb un país– hi ha un vicari regional, amb els seus consells: Assessoria Regional per a les dones i Comissió Regional per als homes.

Algunes regions se subdivideixen en delegacions d'àmbits més reduïts. En aquest cas, es repeteix la mateixa organització del govern: un vicari de la delegació i dos consells.

³⁶ Veure 6.4.

³⁷ Cf. Estatuts, n. 125.2.

³⁸ Veure 6.4.

³⁹ Cf. Estatuts, n. 133.

⁴⁰ Cf. Estatuts, n. 131.

⁴¹ Cf. Estatuts, n. 130.

⁴² Cf. Codi de Dret Canònic, cànons. 178-179.

Finalment, a nivell local hi ha els centres de l'Opus Dei, que organitzen al seu àmbit els mitjans de formació i l'atenció pastoral dels fidels de la Prelatura. Els centres són de dones o d'homes. En cadascun hi ha un consell local, presidit per un laic –la directora o el director– i amb almenys altres dos fidels de la Prelatura. Per a l'específica atenció sacerdotal dels fidels adscrits a cada centre, l'ordinari de la Prelatura designa un sacerdot del seu presbiteri.

Cap càrrec de govern, excepte el de prelat, és vitalici⁴³.

6.4. Relacions amb les diòcesis

Com suara s'ha dit, la prelatura personal és una estructura jurisdiccional pertanyent a l'organització pastoral i jeràrquica de l'Església. Té, igual que les diòcesis, les prelatures territorials, els vicariats, els ordinariats militars, etc., la seva pròpia autonomia i jurisdicció ordinària per a la realització de la seva missió al servei de tota l'Església. Per això depèn immediata i directament del Pontífex Romà⁴⁴, a través de la Congregació per als Bisbes⁴⁵.

La potestat del prelat s'estén a tot allò que es refereix a la missió peculiar de la Prelatura:

a) Els fidels laics de la Prelatura estan sotmesos a la potestat del prelat en tot allò relatiu al compliment dels peculiars compromisos –ascètics, formatius i apostòlics– assumits en la declaració formal d'incorporació a la Prelatura⁴⁶. Aquests compromisos, per la seva matèria, no interfereixen amb la potestat del bisbe diocesà. Alhora, els fidels laics de l'Opus Dei segueixen sent fidels de les diòcesis on resideixen i, per tant, segueixen sotmesos a la potestat del bisbe diocesà de la mateixa manera i en les mateixes qüestions que els altres batejats, els seus iguals⁴⁷.

b) Segons les disposicions de la llei general de l'Església i del dret particular de l'Opus Dei, els diaques i preveres incardinats en la Prelatura pertanyen al clergat secular i estan plenament sota la potestat del prelat⁴⁸. Han de fomentar relacions de fraternitat amb els membres del presbiteri diocesà⁴⁹ i observar amb cura la disciplina general del clergat, i gaudeixen de veu activa i passiva per a la constitució del consell presbiteral de la diòcesi. Així mateix, els bisbes diocesans, amb la prèvia vènia del prelat o, si s'escau, del seu vicari, poden encomanar als sacerdots del presbiteri de l'Opus Dei encàrrecs o oficis eclesiàstics (rectors, jutges, etc.) dels quals només retransmeten comptes al bisbe diocesà i que ocuparan seguint les seves directrius.

Els Estatuts de l'Opus Dei (títol IV, capítol V) estableixen els criteris per a les relacions de coordinació harmònica entre la Prelatura i les diòcesis en l'àmbit territorial de les quals la

⁴³ Cf. Estatuts, nn. 125-129.

⁴⁴ Cf. Estatuts, n. 171.

⁴⁵ Cf. Constitució apostòlica *Ut Sit*, art. V.

⁴⁶ Cf. Estatuts, nn. 27.3 i 125.2.

⁴⁷ Cf. Estatuts, n. 172.2.

⁴⁸ Cf. Estatuts, n. 125.2.

⁴⁹ Cf. Estatuts, nn. 41 i 56.

Prelatura porta a terme la seva missió específica. Algunes característiques d'aquesta relació són les següents:

a) No s'inicia la tasca de l'Opus Dei ni es procedeix a l'erecció canònica d'un centre de la Prelatura sense el consentiment previ del bisbe diocesà.

b) Per a erigir esglésies de la Prelatura, o quan s'encomanen a aquesta esglésies ja existents en les diòcesis –i, si escau, parròquies–, s'estipula un conveni entre el bisbe diocesà i el prelat o el vicari regional corresponent; en aquestes esglésies s'observen les disposicions generals de la diòcesi respecte a les esglésies menades pel clergat secular⁵⁰.

c) Les autoritats regionals de la Prelatura informen regularment i mantenen relacions habituals amb els bisbes de les diòcesis on la Prelatura realitza la seva tasca pastoral i apostòlica; i també amb els bisbes que exerceixen càrrecs directius en les conferències episcopals i amb els seus respectius organismes⁵¹.

En tot el món, la tasca apostòlica dels membres de la Prelatura –com la de molts altres fidels catòlics– mira d'obtenir una vivificació cristiana que, amb la gràcia de Déu, redunda en benefici de les parròquies i les esglésies locals: els seus fruits són conversions, una major participació en l'Eucaristia, una pràctica més assídua dels altres sagraments, la difusió de l'Evangeli en ambients tal vegada allunyats de la fe, iniciatives de solidaritat amb els més necessitats, col·laboració en catequesis i en altres activitats parroquials, cooperació amb organismes diocesans, etc. Com ha recordat Joan Pau II, *«la pertinença dels fidels laics tant a la pròpia Església particular com a la Prelatura, a la qual estan incorporats, fa que la missió peculiar de la Prelatura conflueixi en el compromís evangelitzador de cada Església particular, com va preveure el concili Vaticà II en desitjar la figura de les prelatures personals»*⁵². Aquest apostolat de les persones de l'Opus Dei es desenvolupa en el marc del carisma específic de la Prelatura: la santificació en el treball i en les realitats de la vida corrent.

Les autoritats de l'Opus Dei es preocupen de promoure la unió de tots els fidels de la Prelatura amb els pastors de les diòcesis, i especialment l'aprofundiment en el coneixement de les disposicions i orientacions dels bisbes diocesans i de la conferència episcopal, de manera que cadascun, en el marc de les seves circumstàncies personals, familiars i professionals, les dugui a la pràctica⁵³.

6.5. Aspectes econòmics

Tots els fidels atenen les seves pròpies necessitats personals i familiars per mitjà del seu treball professional ordinari⁵⁴.

⁵⁰ Cf. Estatuts, n. 180.

⁵¹ Cf. Estatuts, n. 174.

⁵² Discurs, 17-III-2001, n. 1 (L'Osservatore Romano, 18-III-2001, p. 6).

⁵³ Cf. Estatuts, nn. 174.2 i 176.

⁵⁴ Cf. Estatuts, n. 94.2.

Els fidels de l'Opus Dei i els cooperadors cobreixen les despeses derivades de l'activitat apostòlica de la Prelatura. Aquestes despeses són, bàsicament, el sosteniment i formació dels sacerdots; les despeses vinculades a la seu de la cúria prelatícia, del vicari regional i les delegacions; el cost de l'oficina per a les causes dels sants; les almoines de la Prelatura i les ajudes que, en cas de necessitat, la Prelatura envia als pares de numeraris i agregats.

Com és lògic, els fidels de l'Opus Dei ajuden també esglésies, parròquies, etc.

A més, els fidels de la Prelatura, amb ajuda dels cooperadors de l'Opus Dei i moltes altres persones, i per servir les ànimes, procuren promoure i sostenir econòmicament iniciatives de caràcter civil (activitats assistencials, educatives, etc., sense ànim de lucre i amb una finalitat d'atenció social) de l'orientació espiritual i doctrinal de les quals la Prelatura es fa càrrec⁵⁵.

Aquestes iniciatives apostòliques tenen el règim legal i fiscal previst en cada país per a les institucions civils de la seva classe. Com suara s'ha dit, la gestió correspon a les persones que les han constituït, no a l'Opus Dei. Les entitats promotores tenen plena responsabilitat sobre els aspectes organitzatius, econòmics, etc. d'aquestes institucions, i són les propietàries de les instal·lacions i de la dotació material⁵⁶. Cada iniciativa es finança de la mateixa manera que qualsevol altra del seu mateix tipus, és a dir, amb quantitats que paguen els beneficiaris, ajudes, donacions, etc. Amb freqüència, les obres d'apostolat corporatiu són deficitàries, pel tipus d'activitat que desenvolupen i perquè no tenen ànim de lucre. Per aquest motiu solen rebre –a més dels ja esmentats donatius de fidels de l'Opus Dei, de cooperadors i de moltes altres persones– subvencions oficials, d'acord amb allò que les autoritats públiques preveuen per a les activitats d'interès social, així com ajudes de fundacions privades o d'empreses.

Per saber més: Discurs de S. S. Joan Pau II en l'audiència als fidels de la Prelatura reunits en una jornada de reflexió sobre la *Novo Millennio Ineunte*, el 17 de març de 2001 (*Romana, butlletí de la prelatia de la Santa Creu i Opus Dei*, N° 32, gener-juny 2001); *L'Opus Dei, prelatia personal: la Constitució Apostòlica Ut Sit*, V. Gómez Iglesias, A. Viana, J. Miras (Navarra Gráfica Ediciones, 2000); *Las prelatias personales. Aspectos jurídicos*, (G. Lo Castro, 1993); *El itinerario jurídico del Opus Dei*, A. de Fuenmayor, V. Gómez-Iglesias, J. L. Illanes. (Eunsa, 1989).

⁵⁵ Veure 5.

⁵⁶ Cf. Estatuts, n. 122.

7. L'OPUS DEI A CATALUNYA

La tasca apostòlica a Catalunya va iniciar-la personalment sant Josepmaria Escrivà l'any 1939. Actualment, l'apostolat de l'Opus Dei s'estén arreu del territori i a tot tipus de persones.

El primer centre es va obrir el 23 de juny de 1940, en un pis del carrer de Balmes n.º 62, a Barcelona. Mica en mica, el missatge de l'Opus Dei va estenent-se entre persones de tota condició i procedència. Al poc temps, sorgeixen –per impuls dels seus fidels, junt amb altres persones- diverses iniciatives amb una marcada finalitat de servei i formació, que miren de respondre a unes necessitats reals de la societat catalana. L'Opus Dei únicament s'ocuparà de la vivificació cristiana d'aquestes entitats d'interès social, proporcionant orientació doctrinal i atenció sacerdotal (vegeu n. 5).

El vicari de l'Opus Dei a Catalunya és el Dr. Antoni Pujals i Ginebreda, llicenciat en Dret i doctor en Dret canònic.

L'oficina d'informació de l'Opus Dei a Catalunya és a Via Laietana, 44 pral bis 1a, 08003 Barcelona, tel. 93 418 21 07, barcelona@opusdei.org, i n'és el director el periodista Marc Argemí i Ballbè.

8. BIBLIOGRAFIA

PUBLICACIONS DEL FUNDADOR DE L'OPUS DEI

Consideraciones espirituales, 1934: Precedent de Camí.

Sant Rosari, 1934: Breus narracions per meditar sobre els misteris del Rosari.

Camí, 1939: Punts de meditació per guanyar en amistat amb Déu i ajudar els homes.

La Abadesa de Las Huelgas, 1944: Estudi jurídic-teològic.

Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer, 1968: Col·lecció d'entrevistes publicades a *Time*, *Le Figaro*, *New York Times*, etc.

És Crist que passa, 1973: Homilies sobre els grans moments de l'any cristià: Nadal, Passió, Resurrecció, Quaresma...

Amics de Déu, 1977: Homilies que, a partir de l'Evangelí, reflexionen sobre les virtuts cristianes.

Via Crucis, 1981: Relat de la mort de Jesucrist i consideracions sobre el sofriment, el perdó, i l'amor infinit de Déu.

Estimar l'Església, 1986: Textos sobre l'Església, el sacerdoti catòlic i la unió dels cristians.

Solc, 1986: Reflexions sobre les virtuts humanes on cal fonamentar la vida dels cristians.

Forja, 1987: Textos de tarannà autobiogràfic, dirigits a fomentar l'oració personal i acompanyar al llarg de l'itinerari de la vida cristiana.

SOBRE EL FUNDADOR

BERGLAR, Peter: Opus Dei. Leben und Werk des Gründers Josemaría Escrivá de Balaguer, Salzburg, 1983 (versió castellana: *Opus Dei. Vida y obra del fundador*, Madrid, 1985).

COVERDALE, John F.: La fundación del Opus Dei, Barcelona, 2002.

ECHEVARRÍA, Xavier: Memoria del beato Josemaría Escrivá, Madrid, 2000.

FABRO, Cornelio; GAROFALO, Salvatore; RASCHINI, Maria Adelaide: Santi nel mondo, Milà, 1992 (versió castellana: *Santos en el mundo*, Madrid, 1993).

GONDRAND, François: Au pas de Dieu, París, 1982 (versió castellana: *Al paso de Dios*, Madrid, 1985).

PORTILLO, Álvaro del: Intervista sul fondatore dell'Opus Dei (a càrrec de CAVALLERI, CESARE), Milà, 1992 (versió catalana: *Entrevista sobre el fundador de l'Opus Dei*, Barcelona, 1993).

URBANO, Pilar: El hombre de Villa Tevere, Barcelona, 1995.

VÁZQUEZ DE PRADA, Andrés: El fundador del Opus Dei (3 vols.), Madrid, 1997-2003.

SOBRE L'OPUS DEI

FUENMAYOR, Amadeo de; GÓMEZ-IGLESIAS, Valentín; ILLANES, José Luis: El itinerario jurídico del Opus Dei, Pamplona, 1989.

MESSORI, Vittorio: Opus Dei. Un'indagine, Milà, 1994 (versió castellana: *Opus Dei. Una investigación*, Madrid, 1994).

REQUENA, Federico M.; SESÉ, Javier: Fuentes para la historia del Opus Dei, Barcelona, 2002.

RODRÍGUEZ, Pedro; OCÁRIZ, Fernando; ILLANES, José Luis: El Opus Dei en la Iglesia, Madrid, 1993.

*Hom pot trobar més dades a Romana (www.romana.org), butlletí oficial de la Prelatura, de periodicitat semestral, que informa amb amplitud de la situació de l'Opus Dei arreu del món: nomenaments per als òrgans de govern, obertura de nous centres, activitats apostòliques, etc. Romana es publica en italià, anglès i castellà; i es distribueix per abonament, que pot sol·licitar-se a:

Romana,

- *Butlletí de la prelatura de la Santa Creu i Opus Dei.*

E-mail: (edició castellana: es@romana.org) (edició italiana: it@romana.org)

(edició anglesa: us@romana.org)